

Posudek vedoucí práce na magisterskou diplomovou práci

Johany Maškové:

Současná česká sexuologie a homosexualita

Předkládaná diplomová práce Johany Maškové patří podle mého názoru celkově do kategorie průměrných. Svým pojetím a zpracováním není výrazně vybočující ani pozitivním, ani negativním směrem. Jedná se o práci velmi solidní a dobře připravenou, která se vyznačuje (na magisterskou úroveň) poměrně jednoduchými hlavními argumenty; velmi dobrou a konsistentní strukturou; adekvátně a v určitých aspektech velmi dobře zpracovanou teoreticko-koncepční částí (a to jak s ohledem na práci s konceptem gender, tak s ohledem na představení historicko-společenského kontextu); přínosnou empirickou částí, založenou na originálním archívním výzkumu a přiměřeně, i když opět spíše průměrně, zpracovanou genderovou analýzou. Stylisticky je práce velmi pečlivě připravená, nicméně v mnoha ohledech argumentačně trochu jednoduchá a místy těžkopádná zároveň, s občasnými redundantními momenty, což brání plynulému toku textu. Nicméně, hned v úvodu považuji za důležité podotknout, že autorka pracovala skutečně nesmírně samostatně a iniciativně. Jistě by nemělo zůstat bez povšimnutí, že autorka nejen, že práci odevzdává a končí své magisterské studium za 2 roky (navíc v kombinované formě studia), ale zároveň po celou dobu studia pracuje na plný úvazek v Liberecké krajské nemocnici. V tomto ohledu byl její přístup k výzkumu i psaní práce, pracovní nasazení a celkové tempo obdivuhodné a jednoznačně nadstandardní.

Autorka pracovala velmi důkladně a svědomitě, vždy se snažila řídit kritickými komentáři a poctivě je zapracovat a v průběhu posledních měsíců neustálým přepisováním systematicky zlepšovala celkovou úroveň práce. Vzhledem k tomu, že komise a čtenáři vidí až finální produkt práce, jako vedoucí práce bych ráda zmínila a vyzdvihla obrovský posun, kterým práce od svých počátků k odevzdanému výsledku prošla. Práce má podle mého názoru stále řadu slabin a nedostatků, na druhou stranu zároveň disponuje nepřehlédnutelnými kvalitami a přínosy. Práce se dá také charakterizovat jako do určité míry trochu rozporuplná v tom, že obsahuje jak slabé momenty (zvláště formulačního a analytického charakteru), tak zcela silné stránky (zejména v kvantitativních pasážích empirické části práce) a na mnoha místech i důležité a bystré postřehy. Jako vedoucí práce se zaměřím zejména na silné a inspirativní momenty práce, ale samozřejmě prodiskutuji i problematické aspekty práce.

Jak autorka deklaruje v úvodu, práce zkoumá kvantitativními i kvalitativními metodami zobrazování a práci s pojmem homosexualita v české sexuologické odborné literatuře po roce 1989. Cílem práce je zhodnotit, zda po pádu komunistického režimu došlo v českém sexuologickém diskurzu k nějakému posunu v chápání a prezentaci

homosexuality, a pokud ano, tak jak je možné tento posun charakterizovat. V tomto ohledu práce navazuje na výzkum sexuologického diskurzu v období komunistického Československa před rokem 1989, který jsem provedla v letech 2009-2011 a prezentovala v článku „Duhový život pod rudou hvězdou.“ Vzhledem k zájmu autorky o tuto tematiku jsme po diskusích v diplomních seminářích rozhodly, že právě mapování stejného diskurzu po roce 1989 a hledání případného (očekávaného) posunu bude zajímavým výzkumným momentem.

Argumentačně a analyticky se jedná spíše o práci navazující, nicméně v rovině empirické, v rovině archívního výzkumu, je tato práce původní a velmi přínosná. Za jeden z největších přínosů předkládané práce považuji právě archívní výzkum, v němž autorka poprvé a celistvě vyhledala a uspořádala pohled na danou problematiku ve všech odborných lékařských časopisech od roku 1989 do roku 2011. V tomto ohledu se jedná o velmi rozsáhlý zdrojový materiál na dané téma, který autorka vyhledala, prošla a zpracovala. Jak autorka navíc argumentuje, téma homosexuality je i v rámci lékařského diskurzu samotného stále spíše jen okrajově zpracovávané, takže i v tomto ohledu se jedná o cennou sondu do tematiky.

Teoreticky a kontextuálně je práce zpracovaná podle mého názoru adekvátně, i když se zde opět střídají velmi dobré pasáže s průměrnými odstavci a formulacemi. Pasáže představující gender jako analytickou kategorii a diskutující diskurz jako normativní a regulační nástroj společnosti jsou podle mého názoru velmi dobře zpracované. Kde naopak shledávám slabší místa, jsou pasáže věnované světovému a českému vývoji sexuologie jako samostatné lékařské disciplíny a pasáže kontextualizující homosexualitu v českých zemích. Osobně nejsem přesvědčená, že například diskuse SOHO či registrovaného partnerství náležitě vysvětlují důvody, proč je autorka do práce zahrnula, tj. přesvědčivé představení polistopadového společenského vývoje a celkového „nového“ diskurzu o sexualitě, o němž se bude moci opřít a navázat na ně v empirické části práce. V subkapitolách věnovaných vývoji sexuologie bych na magisterské úrovni čekala bravurnější přehled jak kontextu, tak diskutované odborné literatury, na druhou stranu se nejedná o závažný nedostatek, který by bránil celkové kvalitě práce.

Za jednu z nejsilnějších pasáží práce považuji metodologickou pasáž a zejména diskusi vybírání vzorku a představování kvantitativní analýzy. Kvantitativní část empirické části je podle mého názoru výrazně lepší, než část kvantitativní, což je možná trochu paradoxní, neboť hloubková genderová analýza většinou stojí právě na kvalitativních aspektech. V této práci autorka nicméně dokázala, že kvantitativní metodologie jí není cizí a obsahová analýza v této části je podle mého názoru skutečně výborná a přesvědčivá. Navíc zde celkem jasně vystupují právě posuny v pohledu na homosexualitu, které v sexuologickém diskurzu autorka chtěla zkoumat. Kvalitativní část je podle mého názoru dobře, i když spíše jednoduše zpracovaná a právě zde vidím největší nevyužitý potenciál předkládané práce. Analytická hloubka empirické části je podle mého názoru na magisterskou úroveň velmi průměrná. Argumentačně je sice autorka vybavená velmi dobře, ne vždy se určitý argument ale zhmotní ve vybraných citacích z jednotlivých článků, což vyvolává otázky po míře vytěženosti textů. Práce má podle mého názoru také stále velmi velký nevytěžený prostor ve schopnosti dostatečně přesvědčivě „vyčíst“, ukázat a interpretovat skutečně *jak* jsou jednotlivé definice formulovány, na jakých základech přesně stojí, jak pracují spolu či proti sobě, a jak jednotliví autoři a autorky

analyzovaných textů „produkují“ jednotný sexuologický diskurz. Na druhou stranu hodnotím kladně autorčinu schopnost neustále se ve svých interpretacích zpětně odkazovat ke společensko-historickému kontextu a skutečně hledat, jakým způsobem sexuologický diskurz odráží společenský a politický vývoj.

Celkově tedy práci hodnotím jako velmi dobrou až dobrou. Přes všechnu autorčinu nezpochybnitelnou snahu a velmi poctivě odvedenou práci se podle mého názoru jedná o spíše průměrnou práci, která má ještě velký nezpracovaný potenciál. Zpracování tématu je v autorčině provedení v mnoha ohledech sice velmi přínosné, ale zároveň má ještě značné rezervy, které v práci zůstaly nevyužity. **Práci jednoznačně doporučuji k obhajobě a jako výchozí známku pro obhajobu navrhuji spodní hranici známky velmi dobře.**

7. června 2012

Věra Sokolová, Ph.D.
vedoucí práce